

ÎNCHEIERE

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Societatea pe acțiuni „Apă-Canal Chișinău”,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe acțiuni „Tracom” împotriva Societății pe acțiuni „Apă-Canal Chișinău” cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea încheierii contractului de furnizare a apei și de recepționare a apelor uzate,

împotriva deciziei din 25 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea pe acțiuni „Apă-Canal Chișinău”,

constată:

La data de 04 iunie 2018 SA „Tracom” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea încheierii contractului de furnizare a apei și de recepționare a apelor uzate.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin facturile fiscale seria AAD nr. 7282543 din 28 februarie 2018, AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018 și AAD nr. 9720755 din 27 aprilie 2018, eliberate de către SA „Apă-Canal Chișinău” a fost impusă să achite pentru luna februarie 2018 suma de 23286,41 de lei, pentru luna martie 2018 suma de 17941,98 de lei și pentru luna aprilie 2018 suma de 13742,81 de lei ca servicii de canalizare în cazul depășirii normelor CMA (cu aplicarea tarifului diferențiat) calculate după cum reiese din anexa nr. 1 la facturile indicate, conform probelor de apă uzată prelevate la data de 10 ianuarie 2018 (calculele 47 și 52) și conform probelor prelevate la data 21 februarie 2018 (calculele 256-265).

A considerat că, sumele indicate în facturile menționate sunt neîntemeiate, calculate contrar prevederilor pct. 69 (5) din Regulamentul-cadru privind recepționarea apelor uzate, eliberarea condițiilor tehnice și autorizațiilor de deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare a localităților, aprobat prin

ordinul Departamentului construcțiilor și dezvoltării teritoriului nr. 40 din 18 februarie 2005, care prevede expres că, rezultatele analizei indicatorilor de calitate, obținute dintr-o probă unitară și folosite la calculele sancțiunilor economice, sunt valabile pentru luna în care au fost prelevate probele.

A menționat că, pct.11.2.3. din Regulamentul de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare din municipiul Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/4 din 25 martie 2008 prevede că, durata perioadei de raport pentru calcularea plății serviciilor prestate de către furnizor se stabilește de o lună.

A susținut că, procesele-verbale de preluare a probelor de ape uzate din căminul de control, în baza cărora au fost calculate sancțiunile economice, datează din 10 ianuarie 2018 și 21 februarie 2018 și nu pot servi ca temei legal de aplicare a sancțiunilor pentru luna martie 2018 și aprilie 2018.

A afirmat că, calculele nr. 47-52 în sumă totală de 4905,87 de lei din factura fiscală seria AAD nr. 7282543 din 28 februarie 2018 au fost efectuate pentru luna februarie 2018 în baza probelor prelevate în luna ianuarie 2018 și calculele nr. 256-265 din facturile fiscale seria AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018 și AAD nr.9720755 din 27 aprilie 2018 în sumă totală de 36590,68 de lei au fost calculate neîntemeiat și necesită a fi restituite consumatorului prin luarea în calcul a sumelor indicate, la stingerea plății facturilor ulterioare.

A relevat că, în luna aprilie 2018 s-a adresat la SA „Apă-Canal Chișinău” cu cerere prealabilă, prin care a solicitat admiterea acesteia, însă a primit refuz, pe care-l consideră neîntemeiat.

A mai relevat că, s-a adresat la SA „Apă-Canal Chișinău” cu cerere, prin care a solicitat încheierea unui nou contract de furnizare a apei și de recepționare a apelor uzate, deoarece contractul, în baza căruia i se prestează serviciile date, a fost încheiat la data de 01 iunie 2009 cu fosta Uzină de tractoare a SA „Tracom”, care este depășit, deoarece în prezent, prin Hotărârea Guvernului RM nr. 440 din 16 iunie 2011 societății s-a acordat titlul de parc industrial, în cadrul căruia activează 55 de agenți economici, care se folosesc de serviciile de furnizare a apei și de recepționare a apelor uzate și dispun de aparate de măsurare, dar nu pot încheia contracte directe cu furnizorul, însă nu au primit răspuns.

A notat că, SA „Apă-Canal Chișinău” este unica instituție, care prestează aceste servicii în municipiul Chișinău și deține monopolul în acest domeniu, iar necesitatea de a prevedea noi condiții contractuale conform Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin hotărârea ANRE nr. 271/2015 din 16 decembrie 2015 este evidentă reieșind din situația actuală a SA „Tracom”.

A solicitat declararea nulă a facturilor fiscale seria AAD nr. 7282543 din 28 februarie 2018, AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018 și AAD nr. 9720755 din 27 aprilie 2018, eliberate de către SA „Apă-Canal Chișinău” ca fiind contrar prevederilor legale, încasarea de la pârâtă a sumei de 36590,68 de lei și obligarea pârâtei de a încheia un nou contract de furnizare a apei și de recepționare a apelor uzate reieșind din situația actuală a întreprinderii conform Regulamentului cu privire

la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin hotărârea ANRE nr.271/2015 din 16 decembrie 2015.

La data de 13 septembrie 2018 SA „Tracom” a depus cerere de completare a pretențiilor, prin care a solicitat declararea nulă a facturii fiscale seria AAE nr.2808562 din 31 mai 2018, eliberată de către SA „Apă-Canal Chișinău” și încasarea de la aceasta a sumei de 25958,58 de lei, invocând că, la data de 08 iunie 2018 a recepționat factura fiscală seria AAE nr. 2808562 din 31 mai 2018, eliberată de către SA „Apă-Canal Chișinău” în sumă de 25958,58 de lei pentru servicii de canalizare în cazul depășirii normelor CMA (cu aplicarea tarifului diferențiat) calculate după cum reiese din anexa nr. 1 la factură, conform probelor de apă uzată prelevate la data de 10 ianuarie 2018 (calculele 47 și 52) și, respectiv, la data de 21 februarie 2018 (calculele 256-265).

A considerat că, factura fiscală enunțată a fost emisă contrar legislației în vigoare.

La data de 29 noiembrie 2018 SA „Tracom” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând anularea facturilor fiscale seria AAD nr. 7282543 din 28 februarie 2018, AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018, AAD nr. 9720755 din 27 aprilie 2018 și AAE nr. 2808562 din 31 mai 2018, eliberate de către SA „Apă-Canal Chișinău” și obligarea părții de a accepta introducerea în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă potabilă și canalizare consumatorilor noncasnici a prevederii că, volumul apelor uzate evacuate cu depășirea normativelor concentrațiilor maxim admisibile se determină separat la fiecare evacuator de la care au fost prelevate probele conform indicilor contorului.

Prin hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de către SA „Tracom” a fost admisă parțial și au fost anulate facturile fiscale seria AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018, AAD nr. 9720755 din 27 aprilie 2018 și AAE nr. 2808562 din 31 mai 2018, eliberate de către SA „Apă-Canal Chișinău”. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 25 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către SA „Apă-Canal Chișinău”.

Instanța de apel a reținut că, conform anexelor nr. 1 la facturile fiscale seria AAD nr. 7282543 din 28 februarie 2018, AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018, AAD nr. 9720755 din 27 aprilie 2018 și AAE 2808562 din 31 mai 2018, calculul coeficientului pentru aplicarea tarifului diferențiat pentru depășirea concentrațiilor maxime admise în apele uzate s-a efectuat în baza rezultatelor probelor prelevate conform proceselor-verbale din 10 ianuarie 2018 (calculele 47 și 52) și 21 februarie 2018 (calculele 256-265), iar conform proceselor-verbale de prelevare a probelor de ape uzate din căminul de control din 10 ianuarie 2018 și 21 februarie 2018, prelevarea probelor s-a efectuat în baza Regulamentului de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentară cu apă și canalizare din mun. Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/4 din 25 martie 2008, Regulamentul-cadru privind recepționarea apelor uzate, eliberarea condițiilor tehnice și autorizațiilor de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localităților, aprobat prin ordinul Departamentului Construcțiilor și Dezvoltării

Teritoriului al RM nr. 40 din 18 februarie 2005, contractul privind livrarea apei și recepționarea apelor uzate în canalizarea municipală încheiat între SA „Apă-Canal Chișinău” și SA „Tracom”.

Ținând cont de prevederile art. 17 lit. a) și j) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ale pct.68 subpct. (3) și pct. 69 subpct. (5) din Regulamentul-cadru privind recepționarea apelor uzate, eliberarea condițiilor tehnice și autorizarea de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localităților, aprobat prin ordinul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 40 din 18 februarie 2005 și ale pct. 10.9 din Regulamentul de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare din municipiul Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/4 din 25 martie 2008, instanța de apel a conchis că, tariful diferențiat pentru depășirea normelor CMA poate fi aplicat doar pentru luna în care a fost prelevată proba, valabilitatea rezultatelor obținute nefiind extinsă pentru perioada ulterioară. Astfel, SA „Apă-Canal Chișinău”, contrar dispozițiilor legale enunțate, la emiterea facturilor seria AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018, AAD nr. 9720755 din 27 aprilie 2018 și AAE nr. 2808562 din 31 mai 2018, a calculat tariful diferențiat pentru depășirea normelor CMA conform rezultatelor analizei indicatorilor de calitate obținute din probele prelevate la data de 10 ianuarie 2018 și 21 februarie 2018, deși aceste rezultate nu mai erau valabile.

Prin urmare, în circumstanțele enunțate, instanța de apel a considerat că, prima instanță corect a concluzionat că, SA „Apă-Canal Chișinău”, la emiterea facturilor fiscale seria AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018, AAD nr. 9720755 din 27 aprilie 2018 și AAE nr. 2808562 din 31 mai 2018, a calculat plata pentru depășirea normelor CMA conform rezultatelor analizei indicatorilor de calitate obținute din probele prelevate la data de 10 ianuarie 2018 și 21 februarie 2018, contrar prevederilor pct. 69 subpct. (5) din Regulamentul-cadru privind recepționarea apelor uzate, eliberarea condițiilor tehnice și autorizarea de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localităților, aprobat prin ordinul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 40 din 18 februarie 2005.

Totodată, instanța de apel a relevat că, rezultatele analizei indicatorilor fizico-chimici, obținute la probele prelevate în lunile ianuarie 2018 și februarie 2018 și utilizate la calculul tarifelor diferențiate, în caz de depășire a CMA, sunt valabile pentru volumul integral al apelor uzate deversate în sistemul de canalizare, pentru luna în care au fost prelevate, nu și pentru lunile ulterioare.

Subsecvent, instanța de apel a reținut că, reprezentantul SA „Apă-Canal Chișinău” în ședința de judecată nu a negat că, în lunile martie – mai 2018 întreprinderea nu a prelevat de la SA „Tracom” probe de ape uzate în punctele de control.

Instanța de apel a menționat că, nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele invocate de reprezentantul apelantei precum că, rezultatele de laborator a probelor de ape uzate prelevate în lunile ianuarie și februarie 2018 se aplică până la prelevarea unor noi probe conform pct. 3 din ordinul nr. 42 din 02 mai 2017, or, modul de prelevare a probelor de ape uzate, calculare a sancțiunilor economice în cazul

depășirii a CMA, este prevăzut de actele normative și nu de ordinele interne.

La data de 25 noiembrie 2019 SA „Apă-Canal” a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi decizii cu privire la respingerea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate și ilegale, deoarece instanțele judecătorești au interpretat eronat Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (redacția de până la intrarea în vigoare a modificărilor din 08 martie 2019), în special, art. 22 alin. (18), care stipulează că, în cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarife diferențiate, calculate proporțional cu indicii normativelor indicate, conform condițiilor contractuale, iar în lipsa acestor clauze în contractul obligatoriu – conform modalității stabilite prin Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului și prin alte acte legislative în vigoare.

A menționat că, în scopul aplicării uniforme a legislației în vigoare și, anume, a Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau emisar pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 950 din 25 noiembrie 2013 și a Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, care conțin cerințe noi privind indicatorii de calitate ai apelor menajere uzate evacuate în rețelele de canalizare ale localităților, conform Directivei Consiliului Comunității Europene din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (91/271/CEE), precum și în vederea executării angajamentelor asumate prin contractul de delegare și a contractului de împrumut, semnat cu BERD, SA „Apă-Canal Chișinău” a emis un șir de acte administrative.

A susținut că, la data de 17 martie 2017 SA „Apă-Canal Chișinău” a emis ordinul nr. 20 cu privire la calcularea plăților pentru deversarea apei uzate de către agenții economici în sistemul public de canalizare. Anexa nr. 1 la ordin conține indicatorii de calitate ai apelor menajere uzate evacuate în rețelele de canalizare ale localităților și anexa nr. 2 conține metoda de calcul a tarifului diferențiat.

A afirmat că, ulterior, a fost emis ordinul nr. 42 din 02 mai 2017 cu privire la măsurile întreprinse în vederea monitorizării calității apelor uzate evacuate de către agenții economici în sistemul public de canalizare.

A relevat că, conform pct. 3 din ordinul enunțat, rezultatele de laborator a probelor de ape uzate prelevate se aplică până la prelevarea unor noi probe de ape uzate.

A considerat că, facturile fiscale seria AAD nr. 9712754 din 30 martie 2018, AAD nr. 9720755 din 27 aprilie 2018 și AAE nr. 2808562 din 31 mai 2018 sunt legale, fiind emise în baza contractului de furnizare a apei și de recepționare a apelor uzate nr. 369233 din 01 iunie 2009, în conformitate cu rezultatele investigațiilor de laborator a probelor de ape uzate și conform legislației în vigoare.

Prin notificarea din 10 decembrie 2019 Curtea Supremă de Justiție a expedit în adresa SA „Tracom” copia recursului, informând-o despre posibilitatea depunerii referinței (f. d. 32, vol. II), însă ultima nu și-a valorificat acest drept.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost notificată recurentei la data de 28 octombrie 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție a acesteia (f. d. 24, vol. II), respectiv, recursul motivat depus de către SA „Apă-Canal Chișinău” la data de 25 noiembrie 2019 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronate în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de către SA „Apă-Canal Chișinău”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul depus de către SA „Apă-Canal Chișinău”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către SA „Apă-Canal Chișinău”, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Societatea pe acțiuni „Apă-Canal Chișinău” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Mariana Pitic